

Ekitabo Ekiyitibwa Danyeri

Okutendekebwa kwa Danyeri mu Babulooni

¹ Mu mwaka ogwokusatu ogw'obufuzi bwa Yekoyakimu kabaka wa Yuda, Nebukadduneeza kabaka w'e Babulooni n'alumba Yersaalemi.

² Mukama n'awaayo Yekoyakimu kabaka wa Yuda, mu mukono gwa Nebukadduneeza, era n'ebintu ebimu eby'omu yeekaalu ya Katonda, Nebukadduneeza n'abiggyamu n'abitwala e Babulooni n'abiteeka mu ggwanika ery'omu ssabo lya lubaale we.

³ Nebukadduneeza n'alagira Asupenaazi omukulu w'abalaawe be alonde mu Bayisirayiri ab'omu lulyo olulangira, ne mu bakungu, ⁴ abavubuka abataliiko kamogo, abalabika obulungi mu maaso, nga bategeevu mu nsonga zonna ne mu by'amagezi byonna, era abakalabakalaba mu kutegeera, era abasaanira okuweereza mu lubiri lwa kabaka. Asupenaazi yalina obuvunaanyizibwa obw'okubayigirizanga amagezi g'Abakaludaaya, n'olulimi lwabwe. ⁵ Kabaka n'alagira

baweebwenga ku mmere ne ku wayini ebyagabulwanga ku mmeza ya kabaka. Baali baakutendekebwa okumala emyaka esatu, n'oluvannyuma bagende baweereze kabaka.

⁶ Mu abo abaalondebwa mwe mwali abaava mu Yuda, era n'amannya gaabwe baali

Danyeri, ne Kananiya, ne Misayeri, ne Azaliya.
⁷ Asupenaazi n'abawa amannya amaggya: Danyeri n'amutuuma Berutesazza, Kananiya n'amutuuma Saddulaaki, Misayeri n'amutuuma Mesaki, ne Azaliya n'amutuuma Abeduneego.

⁸ Naye Danyeri n'amalirira mu mutima gwe obuteeyonoonyesa na mmere na wayini ebyavanga ku mmeeza ya kabaka, n'asaba Asupenaazi amukkirize aleme kweyonoonyesa.

⁹ Mu biro ebyo Katonda n'akozesa Asupenaazi okulaga ekisa n'okusaasira eri Danyeri.

¹⁰ Asupenaazi n'agamba Danyeri nti, "Ntidde mukama wange kabaka, eyalagidde mulye emmere eyo n'ebwokunywa ebyo. Singa anaabalaba nga mukozze okusinga abavubuka abalala ab'emyaka gyammwe, kabaka ajja kunzita."

¹¹ Awo Danyeri n'agamba omusigire wa Asupenaazi, Asupenaazi gwe yassaawo okulabiriranga Danyeri, ne Kananiya, ne Misayeri ne Azaliya nti,
¹² "Nkwegayiridde ogezese abaddu bo okumala ennaku kkumi, oleme kubawa kintu kirala kyonna okuggyako enva endiirwa n'amazzi ag'okunywa.

¹³ N'oluvannyuma otugeraageranye n'abavubuka abalala abalya ku mmere ya kabaka, olyoke okole nga bw'onoolaba."

¹⁴ N'akkiriziganya nabo ku nsonga eyo, n'abagezesa okumala ennaku kkumi.
¹⁵ Awo ennaku ekkumi bwe zaggyaako, bo baali banyiridde era nga bafaanana bulungi okusinga abavubuka abaalyanga ku mmere ya kabaka.
¹⁶ Awo omusigire n'alekayo okubawa emmere yaabwe ey'enjawulo ne wayini gwe

baali bateekwa okunywa, n'abawa enva endiirwa.

¹⁷ Abavubuka abo abana, Katonda n'abawa amagezi n'okutegeera eby'okuyiga eby'engeri zonna; Danyeri n'asukkirira mu kutegeera okw'okuvvuunula okwolesebwa okw'engeri zonna, n'ebirooto.

¹⁸ Awo ekiseera kabaka kye yalagira abavubuka bonna baleetebwe, bwe kyatuuka, Asupenaazi n'abaleeta n'abalaga eri Nebukadduneeza. ¹⁹ Kabaka n'ayogera nabo, ne mutalabika mu bo bonna eyenkanaankana nga Danyeri, ne Kananiya, ne Misayeri ne Azaliya mu kutegeera; kyebaava baweebwa emirimu egy'obuvunaanyizibwa mu lubiri lwa kabaka. ²⁰ Buli nsonga ey'amagezi n'ey'okutegeera kabaka gye yababuuzanga, baali bagitegeera emirundi kkumi okusinga abasawo n'abafumu bonna, mu bwakabaka bwe bwonna.

²¹ Awo Danyeri n'aba muweereza mukulu mu bwakabaka okutuusa ku mwaka ogw'olubereberye ogwa Kabaka Kuulo.

2

Ekirooto kya Nebukadduneeza

¹ Mu mwaka ogwokubiri ogw'obufuzi bwa kabaka Nebukadduneeza, Nebukadduneeza n'aloota ekirooto; ne yeeraliikirira nnyo, n'otulo ne tumubula. ² Awo kabaka n'atumya abasawo, n'abafumu, n'abalaguzi n'Abakaludaaya okumutegeeza ekirooto kye yaloota. Ne bajja ne bayimirira mu maaso ga kabaka. ³ N'abagamba

nti, “Naloota ekirooto ekimbuzizza otulo, njagala mukintegeeze n’amakulu gaakyo.”

⁴ Awo Abakaludaaya ne baddamu kabaka mu lulimi Olusuuli nti, “Ayi kabaka, owangaale emirembe gyonna! Buulira abaddu bo ekirooto, nabo banaakunnyonnyola amakulu gaakyo.”

⁵ Kabaka n’addamu Abakaludaaya nti, “Kino kye nsazeewo; bwe mutantegeeze kirooto ekyo, n’amakulu gaakyo, nzija kulagira mutemebwete-mebwe, era n’amayumba gammwe gamenyeb-wemenyebwe. ⁶ Kyokka bwe munaantegeeza ekirooto n’amakulu gaakyo, nnaabawa ehirabo, n’empeera, n’ekitiibwa kinene. Noolwekyo mumbuulire ekirooto n’amakulu gaakyo.”

⁷ Ne bamuddamu nate nti, “Tubuulire ekirooto kyo, tusobole okukubuulira amakulu gaakyo.”

⁸ Awo kabaka n’addamu nti, “Ntegeeredde ddala nga mwagala kufuna bbanga ddene, kubanga mutegedde nga kye nsazeewo mmaliridde okukikola, ⁹ era bwe mutantegeeze kirooto, ekibonerezo kiri kimu kyokka. Mwekobaanye okunnimba n’okumbuulira ebigambo ebikyamu, nga munsubira okukyusa ku ndowooza yange. Kale nno, muntegeeze ekirooto, munnyinnyonnyole n’amakulu gaakyo.”

¹⁰ Abakaludaaya ne baddamu kabaka nti, “Tewali muntu n’omu ku nsi ayinza okukola kabaka ky’asaba. Ate era tewabangawo kabaka ne bw’aba w’amaanyi atya oba wa buyinza atya, eyali asabye omulaguzi yenna newaakubadde omufumu yenna newaakubadde Omukaludaaya

yenna ekintu ng'ekyo. ¹¹ Kabaka ky'asaba kizibu nnyo. Tewali n'omu ayinza kukibikkulira kabaka, wabula bakatonda abatalina mubiri ogwa bulijjo."

¹² Ekigambo ekyo ne kisunguwaza nnyo kabaka, kyeyava alagira abagezigezi bonna mu Babulooni okuttibwa. ¹³ Ekiragiyo ne kiyita okutta abagezigezi bonna, era ne wabaawo abasajja abaatumibwa okunoonya Danyeri ne mikwano gye okubatta.

¹⁴ Awo Danyeri n'asisinkana Aliyooki omuduumizi w'abakuumi ba kabaka, bwe yali ng'agenda okutta abagezigezi ab'e Babulooni; n'ayogera naye mu magezi n'obukalabakalaba, ¹⁵ n'amubuuza nti, "Kyavudde ku ki kabaka okuwa ekiragiyo eky'obukambwe bwe kityo?" Aliyooki n'annyonnyola Danyeri ensonga eyavaako ekyo. ¹⁶ Awo Danyeri n'alaga eri kabaka, n'asaba aweebwe ekiseera okwogera ne kabaka, alyoke amutegeeze amakulu g'ekirooto.

¹⁷ Awo Danyeri n'addayo ewuwe, n'ategeeza mikwano gye Kananiya, ne Misayeri ne Azaliya, ¹⁸ n'abagamba basabe Katonda ow'eggulu abalage ekisa ababikkulire amakulu ag'ekyama ekyo, ye ne banne baleme kuzikirizibwa wamu n'abagezigezi abalala ab'e Babulooni. ¹⁹ Mu kiro ekyo Danyeri n'afuna okwolesebwa ku kigambo ekyo, n'atendereza Katonda ow'eggulu.

²⁰ N'ayogera nti,

"Erinnya lya Katonda litenderezebwenga emirembe n'emirembe,
kubanga amagezi n'obuyinza bibye.

²¹ Ategeera ebiseera n'ebiro;

assaawo bakabaka era aggyawo bakabaka;
awa amagezi abagezigezi,
era n'okumanyisa abo abategeevu.

²² Abikkula ebyama ebyakisibwa edda;
amanyi ebifa mu nzikiza,
n'ekitangaala kibeera naye.

²³ Nkwebaza era nkutendereza, Ayi Katonda wa
bajjajjange
ompadde amagezi n'amaanyi,
ombikkulidde ekyo kye twakusabye,
otutegeezezza ekirooto kya kabaka."

Danyeri Ategeeza Amakulu ag'Ekirooto

²⁴ Awo Danyeri n'alaga eri Aliyooki, kabaka gwe yali alonze okuzikiriza abasajja abagezigezi aba Babulooni, n'amugamba nti, "Tozikiriza basajja bagezigezi ba Babulooni. Ntwala eri kabaka mmutegeeze amakulu g'ekirooto kye."

²⁵ Amangwago, Aliyooki n'atwala Danyeri eri kabaka, n'ategeeza kabaka nti, "Nsanze omusajja, omu ku baawanjanganusibwa okuva mu Yuda, asobola okutegeeza kabaka amakulu g'ekirooto kye."

²⁶ Kabaka n'abuuza Danyeri eyayitibwanga Berutesazza nti, "Oyinda okutegeeza ekirooto kye nalabye, n'amakulu gaakyo?"

²⁷ Danyeri n'addamu kabaka nti, "Tewali muntu mugezigezi, newaakubadde omufumu, newaakubadde omulaguzi, newaakubadde omulogo asobola okutegeeza kabaka ekigambo kye yasabye. ²⁸ Waliwo Katonda ow'omu ggulu annyonyola abantu ebitegeerekeka. Abikkulidde Kabaka Nebukadduneeza ebigenda

okubaawo mu nnaku ez'enkomerero. Ekirooto n'okwolesebwa bye wafuna nga weebase bye bino.

²⁹ “Bwe wali ng’ogalamidde mu kitanda kyo, ayi kabaka omutima gwo ne gutandika oku-lowooza ku bintu ebiribaawo, era oyo abikkula ebigambo ebitategeerekeka bantu abaabulijjo, yakulaze ebigenda okubaawo. ³⁰ Naye ekigambo kino ekitategeerekeka bantu abaabulijjo kim-bikkuliddwa, si lwa kuba nga ndi mugezi okusinga abantu abalala bonna, naye nkifunye bwe ntyo, kabaka ategeere amakulu gaakyo, era otegeere ebirowoozo bye wafuna mu mutima gwo.

³¹ “Watunula, ayi kabaka, era laba, mu maaso go nga wayimiriddewo ekifaananyi ekinene. Ekifaananyi ekyo kyali kinene nnyo, nga kimasamasa nnyo nnyini era nga kya ntiisa. ³² Omutwe gwakyo gwali gwa zaabu ennon-goose, ekifuba kyakyo n'emikono gyakyo nga bya ffeeza, n'olubuto lwakyo n'ebisambi byakyo nga bya kikomo, ³³ n'amagulu gaakyo nga ga kyuma. N'ebigere byakyo ekitundu ekimu kyali kya kyuma, n'ekitundu ekirala nga kya bbumba. ³⁴ Awo bwe wali ng'okyakitunuulira, olwazi ne lutemebwa, naye si na ngalo, ejjinja ne livaako ne likuba ekifaananyi ku bigere byakyo eby'ekyuma n'ebbumba, ne libyasaayasa. ³⁵ Ekyuma n'ebbumba, n'ekikomo, ne zaabu, byonna ne biyasibwayasibwa wamu, ne bifuuka ng'ebisusunku eby'omu gguuliro mu biro eby'omusana omungi; kibuyaga n'abifuuwa obutalekaawo na kimu. Naye ejjinja eryakuba

ekifaananyi ne lifuuka olusozi olunene, ne lujjula ensi yonna.

³⁶ “Ekyo kye kyali ekirooto; kaakano tunaategeeza kabaka amakulu gaakyo. ³⁷ Ggwe, ayi kabaka, ggwe kabaka wa bakabaka, Katonda ow’eggulu gwe yawa obwakabaka, n’obuyinza, n’amaanyi, n’ekitiibwa; ³⁸ era akukwasizza abantu n’ensolo ez’omu nsiko, n’ennyonyi ez’omu bbanga. Buli we bibeera, akuwadde okubifuga, era ggwe mutwe ogwa zaabu.

³⁹ “Bw’olivaawo, obwakabaka obulala buliddawo, obutenkanankana bubwo. N’oluvannyuma waliddawo obwakabaka obwokusatu nga bwa kikomo obulifuga ensi yonna. ⁴⁰ Oluvannyuma lw’ebyo byonna waliddawo obwakabaka obwokuna obuliba obw’amaanyi ng’ekyuma; era ng’ekyuma ekimenyaamenya ne kibetentabetenta buli kintu, era ng’ekyuma bwe kimenyaamenya obutundutundu, bwe kityo bwe kiribetentabetenta ne kimenyaamenya obwakabaka obulala bwonna. ⁴¹ Nga bwe walaba ebigere n’obugere ekitundu nga kya bbumba ery’omubumbi, n’ekitundu nga kya kyuma, bwe butyo obwakabaka bwe buligabanyizibwamu; ate nga bulisigala n’amaanyi ag’ekyuma, nga bwe walaba ekyuma nga kitabuddwamu ebbumba. ⁴² Ng’obugere bwe bwali, ekitundu nga kya kyuma n’ekitundu ekirala nga kya bbumba, n’obwakabaka buno buliba bwe butyo, ekitundu ekimu nga ky’amaanyi n’ekitundu ekirala nga kinafu. ⁴³ Era nga bwe walaba ekyuma nga kitabuddwamu ebbumba bwe batyo n’abantu bwe baliba so

tebalisigala bumu, ng'ekyuma bwe kitasobola kwetabula bulungi na bbumba.

⁴⁴ “Mu biro ebya bakabaka abo, Katonda w'eggulu alissaawo obwakabaka obutalizikirizibwa, so tebuliweebwa bantu balala. Bulizikiriza obwakabaka obwo bwonna, ne bubumalawo, naye bwo bulibeerera emirembe gyonna. ⁴⁵ Gano ge makulu ag'okwolesebwa okukwata ku jinja eryatemebwa mu lusozi, eritamebwa na ngalo za muntu; eryabetentabetenta ekyuma, n'ekikomo, n'ebbumba, ne ffeeza, ne zaabu.

“Katonda omukulu abikkulidde kabaka ebigenda okubaawo mu biro eby'omu maaso. Ekirooto kituufu n'amakulu gaakyo tegabuusibwabuusibwa.”

⁴⁶ Awo Kabaka Nebukadduneeza ne yeeyaliira ku lubuto lwe mu maaso ga Danyeri n'amuwa ekitiibwa, n'alagira okuwaayo obubaane n'ebiweebwayo eri Danyeri. ⁴⁷ Kabaka n'agamba Danyeri nti, “Mazima Katonda wo ye Katonda wa bakatonda era ye Mukama wa bakabaka, era omubikkuzi w'ebyama ebyakisibwa, kubanga osobozebbwa okututegeeza ekyama ekyakisibwa.”

⁴⁸ Awo kabaka n'akuza Danyeri n'amufuula omuntu omukulu ennyo, n'amuwa n'ebirabo bingi. N'amufuula mufuzi w'essaza lyonna erya Babulooni, n'amuwa n'obuvunaanyizibwa obw'okukulira abasajja abagezigezi bonna ab'e Babulooni. ⁴⁹ Awo Danyeri n'asaba kabaka akuze ne Saddulaaki, ne Mesaki, ne Abeduneege; kabaka n'abafuula abakulembeze n'abawa ebifo

eby'obuvunaanyizibwa mu ssaza ery'e Babulooni, Danyeri ye n'asigala awali kabaka.

3

Ekibumbe kya Zaabu n'Ekikoomi ky'Omuliro

¹ Kabaka Nebukadduneeza n'abumbisa ekifaananyi ekya zaabu, obugulumivu mita amakumi abiri mu musanvu n'obugazi mita bbiri ne sentimita nsanvu, n'alagira kiteekebwe mu lusenyi lwa Dduula, mu ssaza ly'e Babulooni.

² N'atumya abaamasaza, n'abaamagombolola, n'abemiruka, n'abawi b'amagezi, n'abawanika, n'abalamuzi, n'abakungu bonna ab'omu masaza, bajje ku mukolo ogw'okuwongera ekibumbe Kabaka Nebukadduneeza kye yabumbisa.

³ Awo abaamasaza, n'abafuzi, n'abamateeka, n'abawi b'amagezi n'abawanika, n'abalamuzi, n'abakungu bonna ab'omu masaza, ne bakunjaana ku mukolo ogw'okuwonga ekibumbe Kabaka Nebukadduneeza kye yabumbisa.

⁴ Awo omulanzi n'ayogerera waggulu mu ddo-boozi ery'omwanguka nti, "Mulagiddwa, mmwe abantu, n'amawanga, n'abantu ab'ennimi eza buli ngeri, ⁵ bwe munaawulira eddoozi ly'akagombe, n'endere, n'ennanga, n'amadinda, n'ekidongo, n'ekondeere, na buli ngeri yonna ey'ebivuga eby'amaloozi, muteekwa okuvuunama musinze ekibumbe ekya zaabu Kabaka Nebukadduneeza kye yabumbisa. ⁶ Omuntu

yenna atalivuunama n’akisinja, alisuulibwa mu kikoomi ekyaka omuliro.”

⁷ Awo amawanga gonna bwe baawulira eddoozi ly’akagombe, n’endere, n’ennanga, n’amadinda, n’ekidongo, n’ekkondeere na buli ngeri yonna ey’ebivuga eby’amaloozi, amawanga gonna n’ensi n’abantu ab’ennimi eza buli ngeri ne bavuunama ne basinja ekibumbe ekyaka zaabu Kabaka Nebukaddoneeza kye yabumbisa.

⁸ Awo mu biro ebyo Abakaludaaya abamu ne bawawaabira Abayudaaya. ⁹ Ne bagenda eri Kabaka Nebukaddoneeza ne bamugamba nti, “Wangaala, ayi kabaka! ¹⁰ Ggwe ayi kabaka otaddewo etteeka, nti omuntu yenna anaawulira eddoozi ly’akagombe, n’endere, n’ennanga, n’amadinda, n’ekidongo, n’ekkondeere na buli ngeri yonna ey’ebivuga eby’amaloozi, atekwa okuvuunama n’asinja ekifaananyi kya zaabu, ¹¹ era buli atalivuunama n’akisinja alisuulibwa mu kikoomi ekyaka omuliro.

¹² Naye waliwo abamu ku Bayudaaya be walonda okuvunaanyizibwa ensonga ez’essaza ery’e Babulooni, era be ba Saddulaaki, ne Mesaki ne Abedoneego abatakuwulirirako ddala ayi kabaka. Tebaweereza bakatonda bo newaakubadde okusinja ekifaananyi ekyaka zaabu kye wabumbisa.”

¹³ Awo Nebukaddoneeza n’asunguwala nnyo n’alagira baleete Saddulaaki, ne Mesaki ne Abedoneego gy’ali; ne baleetebwa mu maaso ga kabaka. ¹⁴ Nebukaddoneeza n’ababuza nti, “Ebigambo bye mpulira

bituufu nti mmwe Saddulaaki, ne Mesaki ne Abeduneego temuweereza bakatonda bange, newaakubadde okusinza ekifaananyi ekya zaabu kye nabumbisa? ¹⁵ Kaakano, bwe munaawulira eddoozi ly'akagombe, n'endere, n'ennanga, n'amadinda, n'ekidongo, n'ekkondeere na buli ngeri yonna ey'ebivuga eby'amaloozi, mwetegeke okuvuunama n'okusinza ekifaananyi kye nabumbisa. Naye bwe mutaakisinze, ku ssaawa eyo yennyini munaasuulibwa mu kikoomi ekyaka omuliro, kale tulyoke tulabe katonda oyo anaayinza okubawonya mu mukono gwange."

¹⁶ Saddulaaki, ne Mesaki ne Abeduneego ne baddamu kabaka nti, "Ayi Nebukadduneeza, tekitungwanira kwewolereza mu maaso go ku nsonga eyo. ¹⁷ Bwe tunaasuulibwa mu kikoomi ekyaka omuliro, Katonda gwe tuweereza anaatuwonya ekikoomi ekyaka omuliro era anaatulokola mu mukono gwo, ayi kabaka. ¹⁸ Naye ne bwe kitaabe bwe kityo, twagala okimanye, ayi kabaka nga tetugenda kuweereza bakatonda bo, newaakubadde okusinza ekifaananyi ekya zaabu kye wabumbisa."

¹⁹ Awo Nebukadduneeza ne yeeyongera okusunguwalira Saddulaaki, ne Mesaki ne Abeduneego, n'amaaso ge ne gaba masunguwavu nnyo ng'ajjudde obuswandi. N'alagira ekikoomi kyake emirundi musanvu okusinga ne bwe kyali kyase. ²⁰ N'alagira abamu ku baserikale be ab'amaanyi okusiba Saddulaaki, ne Mesaki ne Abeduneego, n'oluvannyuma basuulibwe mu kikoomi ekyaka

omuliro. ²¹ Amangwago ne basiba Saddulaaki, ne Mesaki ne Abeduneego, nga bambadde ebyambalo byabwe eby'ekitiibwa, ne seruwale zaabwe, n'eminagiyo gyabwe n'engoye zaabwe endala, ne basuulibwa mu kikoombi ekyaka omuliro. ²² Olw'okubanga ekiragiyo kya kabaka kyali kya mbagirawo nga n'ekyoto kyaka nnyo nnyini, ennimi ez'omuliro ne zitta abasajja abasitula Saddulaaki, ne Mesaki ne Abeduneego. ²³ Awo abasajja abo abasatu Saddulaaki, ne Mesaki ne Abeduneego ne basuulibwa wakati mu kikoombi ekyaka omuliro nga basibiddwa.

²⁴ Awo Kabaka Nebukadduneza, mu kwewunya n'agolokoka mangu n'abuuzabakungu be nti, "Mu muliro tetwasuddemu abasajja basatu nga basibiddwa?"

Ne bamuddamu nti, "Bwe kyabadde, ayi kabaka."

²⁵ N'ayogera nti, "Naye nga ndaba abasajja bana nga basumuluddwa nga batambulira wakati mu muliro, nga tebaliiko kabi ke bakolebbwako, so n'owookuna ng'afaanana ng'omwana wa bakatonda."

²⁶ Nebukadduneza n'alyoka asebera ku mulyango gw'ekikoombi ekyaka omuliro, n'ayogera mu ddooboozi ery'omwanguka nti, "Saddulaaki, ne Mesaki, ne Abeduneego, abaddu ba Katonda Ali Waggulu Ennyo, mufulume mujje wano."

Awo Saddulaaki, ne Mesaki ne Abeduneego ne bava mu muliro. ²⁷ Abaamasaza, n'abemiruka, n'abafuzi ab'ebitundu, n'abakungu ba kabaka

ne bakunjaana ne babeetegereza. Ne balaba ng'omuliro tegubookezza, so n'enviiri zaabwe nga tezisiridde, so n'engoye zaabwe nga tezookeddwa, so n'olusu lw'omuliro nga terubawunyako.

²⁸ Nebukadduneeza n'ayogera nti, "Katonda wa Saddulaaki, ne Mesaki ne Abeduneege atenderezebwe, aweerezza malayika we n'alokola abaddu be, abaamwesize, ne bajeemera ekiragiyo kya kabaka, ne bawayo obulamu bwabwe baleme okuweereza newaakubadde okusinza katonda yenna wabula Katonda waabwe bo. ²⁹ Noolwekyo nteeka etteeka nga buli muntu ow'eggwanga lyonna, na buli muntu ow'olulimi lwonna olwa buli ngeri alyogera obubi ku Katonda wa Saddulaaki, ne Mesaki ne Abeduneege, alitemebwatemebwa, n'ennyumba ye erimenyebwamenyebwa, kubanga tewali katonda mulala ayinza okuwonya mu ngeri eyo."

³⁰ Awo kabaka n'akuza Saddulaaki, ne Mesaki ne Abeduneege mu ssaza ery'e Babulooni.

4

Ekirooto kya Nebukadduneeza eky'Omuti

¹ Kabaka Nebukadduneeza n'alangirira eri abantu, n'amawanga n'abantu ab'ennimi eza buli ngeri, mu nsi yonna bw'ati nti:

Emirembe gibeere nammwe!

² Lye ssanyu lyange okubategeeza ku bigambo eby'amagero era ebikulu Katonda Ali Waggulu Ennyo byankoledde.

³ Obubonero bwe nga bukulu,

n'eb'y'amagero bye nga byewuunyisa!
Obwakabaka bwe bwa mirembe na
mirembe;

N'okufuga kwe tekuliggwaawo.

⁴ Nze Nebukadduneeza, nnali mpumulidde mu maka gange wakati mu bugagga nga mpumuliddeko mu lubiri lwange. ⁵ Ne ndoota ekirooto ekyantiisa; bwe nnali nga ngalamidde ku kitanda kyange, ne ndaba ebifaananyi mu kwolesebwa, ebyantiisa. ⁶ Kyennava ndagira abasajja bonna abagezigezi ab'e Babulooni baleetebwe mu maaso gange bantegeeze amakulu g'ekirooto. ⁷ Abalogo, n'abafumu, n'Abakaludaaya, n'abalaguzi ne bajja, ne mbategeeza ekirooto, naye ne balemwa okuntegeeza amakulu gaakyo. ⁸ Naye oluvannyuma Danyeri gwe natuuma Berutesazza ng'erinnya lya katonda wange bwe liri, era nga n'omwoyo ogwa bakatonda abatukuvu guli mu ye, n'ajja mu maaso gange ne mutegeeza ekirooto.

⁹ Ne mugamba nti, "Berutesazza, omukulu w'abafumu, mmanyi ng'omwoyo ogwa bakatonda abatukuvu guli mu ggwe, so tewali kigambo eky'ekyama ekikuzibuwalira. Ntegeeza ekirooto kyange, n'amakulu gaakyo. ¹⁰ Kuno kwe kwolesebwa kwe nafunye nga ngalamidde ku kitanda kyange; nalabye omuti wakati mu nsi, nga muwanvu nnyo nnyini. ¹¹ Omuti ne gukula ne guba gwa maanyi, n'entikko yaagwo n'etuuka ku ggulu era nga gulengerwa okuva ku nkomerero y'ensi zonna. ¹² Ebikoola byagwo byali birungi okutunulako, n'ebibala byagwo nga bingi,

era nga gulina emmere emala bonna. Ensolo enkambwe ez'omu nsiko zaatuulanga mu kisiikirize kyagwo, n'ennyonyi ez'omu bbanga zaatuulanga ku matabi gaagwo, na buli kiramu kyonna kyalisibwanga.

¹³ “Awo mu kiseera ekyo nga ngalamidde ku kitanda kyange, mu kwolesebwa, ne ndaba omubaka omutukuvu ng'ava mu ggulu.

¹⁴ N'ayogerera mu ddooboozi ery'omwanguka nti, 'Tema omuti, otemeko n'amatabi gaagwo; okunkumule amalagala gaagwo, osaasaanye n'ebibala byagwo, n'ennyonyi zibuuke zive ku matabi gaagwo. ¹⁵ Naye ekikonge ky'ekikolo kyagwo kireke mu ttaka, nga kiriko ekyuma ekisiba n'ekikomo, mu muddo omuto ku ttale.

“Muleke abisiwale n'omusulo ogw'omu ggulu, era muleke agabanire wamu omuddo, n'ensolo ez'omu nsiko. ¹⁶ Era n'amagezi ge ag'obuntu gakyusibwe, afuuke ng'ensolo enkambwe ey'omu nsiko okumala emyaka musanvu.

¹⁷ “‘Omusango ogwo gulangiriddwa ababaka, abatukuvu be baasanguza ekisaliddwawo, abalamu balyoke bategeere ng'Oyo Ali Waggulu Ennyo y'afuga obwakabaka bw'abantu, era abuwa buli gw'asiima, era alonda abantu abasemberayo ddala okuba aba wansi okubafuga.’

¹⁸ “Ekyo kye kirooto, nze Kabaka Nebukad-duneeza kye naloose. Kaakano ggwe Berute-sazza, ntegeeza amakulu gaakyo kubanga tewali n'omu ku basajja abagezigezi mu bwak-abaka bwange ayinza okuntegeeza amakulu

gaakyo. Naye ggwe oyinza, kubanga omwoyo ogwa bakatonda abatukuvu guli mu ggwe.”

Danyeri Avvuunula Ekirooto

¹⁹ Awo Danyeri eyayitibwanga Berutesazza n’atawanyizibwa mu mutima okumala akabanga, ne yeeraliikirira. Kabaka n’amugamba nti, “Berutesazza, ekirooto n’amakulu gaakyo bireme okukweraliikiriza.”

Berutesazza n’addamu nti, “Mukama wange, ekirooto kibe nga kyogera ku abo abakukyawa, n’amakulu gaakyo gabe nga googera ku balabe bo! ²⁰ Omuti gwe walaba, ogwakula ne guba gwa maanyi, ogwawanvuwa ne gutuuka ku ggulu, nga gulabibwa ensi yonna, ²¹ ogwaliko amalagala amalungi n’ebibala byagwo nga bingi nnyo, era nga guliko n’emmere emala bonna, nga n’ensolo ez’omu nsiko zituula mu kisiikirize kyagwo, nga n’ennyonyi ez’omu bbanga zisiisira ku matabi gaagwo, ²² ye ggwe, ayi kabaka! Okuze n’oba mukulu era n’oba w’amaanyi; n’obukulu bwo bweyongedde ne butuuka ku ggulu, n’obuyinza bwo butuuse ku nkomerero y’ensi.

²³ “Ggwe ayi kabaka walabye omubaka, era omutukuvu ng’akka okuva mu ggulu, n’ayogera nti, ‘Tema omuti oguzikirize, naye ekikonge ky’ekikolo kyagwo kireke mu ttaka ng’okisibye n’ekyuma n’ekikomo mu muddo omuto ogw’oku ttale; era muleke abisiwazibwe omusulo ogw’omu ggulu, n’omugabo gwe gubeere n’ensolo enkambwe ez’omu nsiko, emyaka musanvu.’

²⁴ “Gano ge makulu, ayi kabaka, era lino lye tteeka Oyo Ali Waggulu Ennyo ly’alangiriridde mukama wange kabaka. ²⁵ Oligobebwa okuva mu bantu era olibeera n’ensolo ez’omu nsiko; olirya omuddo ng’ente, era olibisiwala okumala emyaka musanvu okutuusa lw’olitegeera ng’Oyo Ali Waggulu Ennyo y’afuga obwakabaka bw’abantu, era abugabira buli gw’asiima. ²⁶ Ekiragiyo eky’okuleka ekikonge ky’ekikolo ky’omuti, amakulu gaakyo ge gano: obwakabaka bwo bulikuddizibwa bw’olitegeera ng’eggulu lye lifuga. ²⁷ Noolwekyo, ayi kabaka nteesa nti; weetoowaze olekeyo ebibi byo okole eby’obutuukirivu, era n’ebikolwa byo ebitali bya butuukirivu obireke obeere wa kisa eri abanyigirizibwa, olyoke ofuuke mugagga okusinga nga bw’oli kaakano.”

Ekirooto Kituukirira

²⁸ Ebyo byonna byatuukirira ku Kabaka Nebukadduneeza. ²⁹ Bwe wayitawo emyezi kkumi n’ebiri, kabaka yali atambulira ku kasolya k’olubiri lwe olwa Babulooni, ³⁰ n’ayogera nti, “Ono si ye Babulooni omukulu gwe nazimba n’amaanyi gange amangi okuba ekibuga ekikulu eky’ekitiibwa eky’obwakabaka bwange?”

³¹ Awo bwe yali ng’akyayogera, eddo-boozi ne liva mu ggulu nga ligamba nti, “Kuno kwe kulangirira okukukwatako Kabaka Nebukadduneeza: obwakabaka bwo bukuggyiddwako. ³² Oligobebwa mu bantu era

olibeera n'ensolo okumala emyaka musanvu okutuusa lw'olitegeera ng'Oyo Ali Waggulu ennyo y'afuga obwakabaka obw'abantu era abuwa buli gw'asiima."

³³ Amangwago ebyayogerwa ku Nebukadduneeza ne bituukirira. N'agobebwa mu bantu era n'alya omuddo ng'ente. Omubiri gwe ne gutoba omusulo ogw'omu ggulu okutuusa enviiri ze lwe zaakula ng'ebyoya by'empungu n'enjala ze ng'enjala z'ennyonyi.

³⁴ Oluvannyuma lw'ebbanga eryo, nze, Nebukadduneeza, ne nnyimusa amaaso gange eri eggulu, amagezi gange ne gakomawo. Ne ntendereza Oyo Ali Waggulu Ennyo, ne muwa ekitiibwa ne mugulumiza oyo abeera omulamu emirembe n'emirembe.

Okufuga kwe tekuliggwaawo,

n'obwakabaka bwe bwa mirembe na mirembe.

³⁵ Abantu bonna ab'oku nsi abalaba nga si kintu,

eggye ery'omu ggulu

n'abantu ab'oku nsi

abayisa nga bw'asiima.

Tewali ayinza okumuziyiza,

newaakubadde okumubuuza nti, "Okola ki?"

³⁶ Mu kiseera kyekimu okutegeera kwange ne kukomawo, n'ekitiibwa n'obuyinza obw'obwakabaka bwange ne bunzirira. Abawi b'amagezi bange n'abakungu bange ne bannoonya, ne banziriza entebe yange ey'obwakabaka ne nnyongerwako obukulu

bungi okusinga ne bwe nalina. ³⁷ Kale nze Nebukadduneeza kyennaava mmutendereza era ne mmuwa ekitiibwa ne mmugulumiza Kabaka ow'eggulu, kubanga emirimu gye gyonna gya mazima n'amakubo ge ga nsonga, n'abo ab'amalala abakkakkanya.

5

Ekiwandiiko ku Kisenge

¹ Kabaka Berusazza n'agabula embaga nnene eri abakungu be lukumi, ne banywa omwenge naye. ² Awo Berusazza, yali ng'anywa omwenge, n'atumya ebikompe ebya zaabu n'ebya ffeeza, Nebukadduneeza kitaawe bye yaggya mu yeekaalu mu Yersaalemi, ye n'abakungu be, n'abakyala be n'abazaana be babinyweremu. ³ Era ne baleeta ebikompe ebya zaabu n'ebya ffeeza ebyaggyibwa mu yeekaalu ya Katonda mu Yersaalemi, kabaka n'abakungu be, n'abakyala be n'abazaana be ne babinyweramu. ⁴ Ne banywa omwenge ne batandika okutendereza bakatonda aba zaabu n'aba ffeeza, n'ab'ebikomo, n'ab'ekyuma, n'ab'emiti n'ab'amayinja.

⁵ Mu kiseera ekyo ne walabika engalo z'omukono gw'omuntu ne ziwandiika ku kisenge okuliraana ettaala mu lubiri lwa kabaka; kabaka n'alaba ekibatu ky'omukono nga kiwandiika. ⁶ Entunula ye n'ekyuka, n'atya nnyo, n'amaviivi ge ne gakubagana n'amagulu ge ne galemererwa okumuwanirira.

⁷ Kabaka n'alagira mu ddoobozi
ery'omwanguka baleete abafumu,

n'Abakaludaaya, n'abalaguzi. Kabaka n'agamba abasajja abagezigezi abo ab'e Babulooni nti, "Omuntu yenna anaasoma ekiwandiiko ekyo, n'antegeeza amakulu gaakyo, alyambazibwa engoye ez'effulungu era alyambazibwa omukuufu ogwa zaabu mu bulago, era aliba mukulu owa waggulu ow'ekifo ekyokusatu mu bwakabaka."

⁸ Awo abasajja ba kabaka abagezigezi bonna ne bajja, naye ne balemwa okusoma ekiwandiiko ekyo newaakubadde okutegeeza kabaka amakulu gaakyo. ⁹ Kabaka Berusazza ne yeeyongerera nnyo okweraliikirira, n'entunula ye ne yeeyongerera okukyuka; n'abakungu be amagezi ne gababula.

¹⁰ Awo muka kabaka bwe yawulira ebigambo ebyatuuka ku kabaka n'abakungu be, n'agenda mu kisenge ekinene embaga mwe yali n'ayogera nti, "Ayi kabaka, owangaale! Leka kweraliikirira, so tokenjentererwa. ¹¹ Waliwo omusajja mu bwakabaka bwo alimu omwoyo gwa bakatonda abatukuvu. Mu mirembe gya kitaawo yasangibwa okuba n'okutegeera, n'amagezi, ng'aga bakatonda, era Kabaka Nebukadduneeza kitaawo, n'amufuula omukulu w'abasawo, n'abafumu, n'Abakaludaaya, n'abalaguzi. ¹² Omusajja oyo Danyeri, kabaka gwe yatuuma Berutesazza, yasangibwa ng'alina omwoyo ogw'okutegeera, n'okumanya, n'okuloolola ebirooto, n'okubikkula ebigambo eby'ekyama, n'okutta ebibuuzo ebizibu ennyo. Kale Danyeri ayitibwe, anaakutegeeza amakulu g'ekiwandiiko."

13 Awo Danyeri n'aleetebwa mu maaso ga kabaka, kabaka n'amubuuza nti, "Ggwe Danyeri, omu ku abo abaaleetebwa kabaka kitange mu buwanjangu okuva mu Yuda?"

14 Bantegeezizza ng'omwoyo wa bakatonda abatukuvu ali mu ggwe, era olaba ebitalabibwa bantu abaabulijjo, otegeera era oli w'amagezi amasukkirivu.

15 Abasajja abagezigezi, n'abafumu baaleeteddwa mu maaso gange basome ekiwandiiko ekyo era bantegeeze n'amakulu gaakyo, naye balemeddwa okukinnyonnyola.

16 Naye ntegeezeddwa, ng'oyinza okunnyonnyola amakulu g'ebigambo ebizibu. Kaakano bw'ononsomera ekiwandiiko ekyo, era n'ontegeeza n'amakulu gaakyo, onooyambazibwa engoye ez'effulungu n'omukuufu ogwa zaabu mu bulago, era oliba mukulu owookusatu mu bwakabaka."

17 Awo Danyeri n'addamu kabaka nti, "Ebirabo byo byeterekere, n'empeera yo ogiwe omuntu omulala. Naye nzija kukusomera ekiwandiiko era nkutegeeze n'amakulu gaakyo.

18 "Katonda Ali Waggulu Ennyo yawa Nebukadduneeza kitaawo obwakabaka, n'obuyinza, n'ekitiibwa n'obukulu, ayi kabaka;

19 era olw'obuyinza bwe yamuwa, abantu bonna n'amawanga gonna n'abantu ab'ennimi zonna baamutyanga era ne bakankana mu maaso ge. Abo kabaka be yayagalanga battibwe, battibwanga; n'abo be yasonyiwanga, baasonyiyibwanga; n'abo be yayagalanga okugulumiza bagulumizibwanga, n'abo be yayagalanga okutoowaza, baatoowazibwanga.

20 Naye omutima gwe bwe gwegulumiza ne gukakanyala olw'amalala ge, yaggyibwa ku ntebe ye ey'obwakabaka, n'ekitiibwa kye ne kimuggyibwako. ²¹ N'agobebwa mu bantu, n'ebirowoozo bye ne biwaanyisibwa n'aba ng'ensolo ey'omu nsiko, n'abeera wamu n'endogoyi ez'omu nsiko, n'alya omuddo ng'ente, n'omubiri gwe ne gutoba omusulo ogw'eggulu, okutuusa lwe yategeera nga Katonda Ali Waggulu Ennyo, y'afuga obwakabaka bw'abantu, era y'ateekawo buli gw'asiima.

22 "Naye ggwe mutabani we, Berusazza, tewetoowazizza mu mutima newaakubadde ng'ebyo byonna wabimanya. ²³ Weegulumizizza eri Mukama w'eggulu; ebikompe ebyaggyibwa mu yeekaalu ye, obitumizzaayo; era ggwe, n'abakungu bo, n'abakyala bo, n'abazaana bo mubinywereddemu omwenge, n'oluvannyuma ne mutandika okutendereza bakatonda aba ffeeza, n'aba zaabu, n'ab'ebikomo, n'ab'ebyuma, n'ab'emitu, n'ab'amayinja abatayinza kulaba newaakubadde okuwulira newaakubadde okutegeera. Naye Katonda oyo alina omukka gwo mu ngalo ze, era amanyi engeri zo zonna, tomugulumizizza. ²⁴ Kale kyeyavudde akusindikira omukono ogwawandiise ebigambo ebyo.

25 "Era ebigambo ebyawandiikiddwa bye bino nti:

mene, mene, tekel, ufarsin.

26 "N'amakulu gaabyo ge gano:

*“Mene:** Katonda akendezezza ennaku z’obwakabaka bwo era abukomezza.

²⁷ *“Tekel:†* Opimiddwa ku minzaani, era osangiddwa ng’obulako;

²⁸ *“Peres:‡* Obwakabaka bwo bugabanyiziddwamu, era buweereddwa Abameedi n’Abaperusi.”

²⁹ Awo amangwago Berusazza n’alagira Danyeri ayambazibwe engoye ez’effulungu, era bamwambaze omukuufu ogwa zaabu, era n’ekiragiro ne kiyita nga bw’ali omukulembeze owookusatu mu bwakabaka.

³⁰ Ekiro ekyo Berusazza kabaka w’Abakaludaaya n’attibwa. ³¹ Daliyo Omumeedi n’alya obwakabaka nga wa myaka nkaaga mu ebiri.

6

Danyeri asuulibwa mu Mpuku y’Empologoma

¹ Daliyo yalonda abaamasaza kikumi mu abiri mu bwakabaka bwonna, ² era mu abo n’alonda abaabakuliranga basatu, Danyeri nga y’omu ku bo. Abaamasaza baatekebwawo okutegeezanga ng’obwakabaka bwe, bwe bwaddukanyizibwanga, kabaka aleme kufirizibwa. Era ekyo ne kisanyusa Daliyo. ³ Mu biro ebyo Danyeri n’ayatiikirira nnyo okusinga abakulu abalala bonna

* **5:26** MENE kiyinza okutegeeza nti kubalibwaKiyinza okutegeeza omuwendo gw’ensimbi † **5:27** TEKEL kiyinza okutegeeza nti kupimibwa ku minzaani ‡ **5:28** PERES kiyinza okutegeeza nti kugabanyaamu, ate ng’ebigabanyizibwamu bingi-Farsin, ekigabanyizibwamu bwe kiba ekimu

n'abaamasaza bonna kubanga yalimu omwoyo omulungi, era kabaka n'ateekateeka okumukuza okuvunaanyizibwanga ensonga zonna z'obwakabaka bwonna. ⁴ Olwawulira ebyo, abakungu abalala ababiri n'abaamasaza ne basala amagezi okunoonya ensonga ku Danyeri ku nzirukanya ye ey'ebyemirimu egy'obwakabaka, naye ne batayinza kulaba nsonga nkyamu newaakubadde akabi konna, kubanga yali musajja mwesigwa ataalina kwonoona okw'engeri yonna newaakubadde obulagajjavu. ⁵ Awo abasajja abo ne bayiiya ensonga endala, ne boogera nti, "Tetugenda kulaba nsonga evunaanyisa Danyeri wabula ng'ekwata ku tteeka lya Katonda we."

⁶ Abakungu abo n'abaamasaza kyebaava bagenda bonna eri kabaka mu kibiina ne boogera nti, "Ayi kabaka Daliyo, owangaale! ⁷ Abakungu bonna, n'abamyuka baabwe, n'abaamasaza, n'abawi b'amagezi ab'oku ntikko, n'abakungu, bateesezza ne bakkiriziganya okusaba kabaka okuteeka etteeka, n'okuwa ekiragiyo ekinywevu, nga buli anaasabanga eri katonda omulala oba omuntu omulala yenna mu nnaku amakumi asatu ezinaddirira, okuggyako ng'asinza ggwe, ayi kabaka, asuulibwe mu mpuku y'empologoma. ⁸ Kaakano ayi kabaka teeka etteeka era liwandiikibwe, ng'amateeka g'Abameedi n'Abaperusi agatajjulukuka bwe gali, kireme okukyusibwa."

⁹ Awo kabaka Daliyo n'akola etteeka n'alissaako n'omukono gwe. ¹⁰ Awo Danyeri bwe

yamanya ng'etteeka liwandiikiddwa, n'agenda ewuwe mu nnyumba ye, n'ayambuka mu kisenge kye ekya waggulu ekyalina amadirisa nga goolekedde Yersaalemi, n'afukamiranga emirundi esatu olunaku, n'asabanga era ne yeebazanga Katonda we nga bwe yakolanga bulijjo. ¹¹ Awo abasajja bali ne bateekateeka okugenda ng'ekibiina ne basanga Danyeri ng'asaba era nga yeegayirira Katonda we. ¹² Ne bagenda eri kabaka ne bamujjukiza ekiragiro ne boogera nti, "Ayi kabaka, tewateeka etteeka nga buli anaasabanga katonda omulala oba omuntu omulala yenna mu nnaku amakumi asatu eziddirira wabula ng'asinza ggwe, alisuulibwa mu mpuku y'empologoma?"

Kabaka n'addamu nti, "Weewaawo, etteeka bwe liri, ng'amateeka g'Abameedi n'Abaperusi bwe gali agatajjulukuka."

¹³ Awo ne bagamba nti, "Danyeri omu ku baawanjanganusibwa okuva mu Yuda, takussaako mwoyo, ayi kabaka, newaakubadde etteeka ly'owandiise. Asaba eri Katonda we emirundi esatu buli lunaku." ¹⁴ Kabaka bwe yawulira ebigambo ebyo n'anakuwala nnyo, n'agezaako okuwonya Danyeri, era n'amala olunaku lwonna ng'afuba nnyo okumuwonya.

¹⁵ Naye abasajja ne bagenda bonna ng'ekibiina eri kabaka ne bamugamba nti, "Jjukira, ayi kabaka, ng'etteeka ery'Abameedi n'Abaperusi kabaka ly'ataddeko omukono, terikyusibwa."

¹⁶ Awo kabaka n'alagira, Danyeri n'aleetebwa, n'asuulibwa mu mpuku y'empologoma. Kabaka

n'agamba Danyeri nti, "Nkusabira eri Katonda wo, gw'oweereza bulijjo akulokole!"

¹⁷ Ne baleeta ejjinja ne baliteeka ku mulyango gw'empuku, kabaka n'alissaako akabonero ke ye, n'abakungu be ne balissaako obubonero bwabwe, ekigambo kyonna kireme okukyusibwa ku nsonga ya Danyeri. ¹⁸ Awo kabaka n'addayo mu lubiri lwe, naye n'atalya kintu na kimu ekiro ekyo, era n'atakkiriza kusanyusibwa, n'otulo ne tumubula.

¹⁹ Ku makya ennyo emambya ng'esaze, kabaka n'agolokoka n'ayanguwa okugenda ku mpuku ey'empologoma. ²⁰ Bwe yasembera okumpi ne Danyeri we yali, n'amukoowoola mu ddooboozi ery'ennaku ng'agamba nti, "Danyeri omuddu wa Katonda omulamu, Katonda wo, gw'oweereza bulijjo akuwonyezza empologoma?"

²¹ Danyeri n'addamu nti, "Wangaala, ayi kabaka. ²² Katonda wange yatumye malayika we, n'aziba emimwa gy'empologoma zireme okunkolako akabi kubanga nasangiddwa nga sirina musango mu maaso ge. Ate ne mu maaso go sirina musango, ayi kabaka."

²³ Kabaka n'asanyuka nnyo n'alagira Danyeri aggyibwe mu mpuku. Awo Danyeri n'aggyibwa mu mpuku, n'atasangibwako kiwundu na kimu, kubanga yeesiga Katonda we.

²⁴ Awo amangwago kabaka n'alagira, abasajja abaalumiriza Danyeri baleetebwe, era basu-ulibwe mu mpuku y'empologoma, wamu ne bakyala baabwe n'abaana baabwe. Baali

tebanatuuka na ku ntobo y'empuku, empologoma ne zibasinja amaanyi ne zimenyaamenya amagumba gaabwe gonna.

²⁵ Awo kabaka Daliyo n'awandiikira abantu bonna, n'amawanga gonna n'abantu ab'ennimi zonna mu nsi yonna nti,

“Emirembe gibeere gye muli!

²⁶ “Nteeka etteeka mu buli kitundu ky'obwakabaka bwange bwonna nga ndagira nti abantu bateekwa okutya n'okussaamu Katonda wa Danyeri ekitiibwa.

“Kubanga ye Katonda omulamu,
abeerera emirembe gyonna;
n'obwakabaka bwe tebuliggwaawo,
n'okufuga kwe tekulikoma.

²⁷ Alokola era awonya:
akola obubonero n'ebyamagero
mu ggulu ne ku nsi.

Yalokodde Danyeri

mu mannyo* g'empologoma.”

²⁸ Awo Danyeri n'aba n'omukisa mu mirembe gya Daliyo era n'awangaala okutuusa ne mu mirembe gya Kuulo Omuperuzi.

7

Ekirooto kya Danyeri eky'Ensolo Ennya

¹ Mu mwaka ogw'olubereberye ogw'obufuzi bwa Berusazza kabaka w'e Babulooni, Danyeri

* **6:27** mannyo: Bayibuli ey'Olungereza eyogera ku maanyi, naye mu Luganda twogera “mannyo ga mpologoma”, kubanga tewaaliwo kulwanagana na mpologoma. Mu buntu empologoma zaali zimusinza amaanyi

n'aloota era n'ayolesebwa ng'agalamidde ku kitanda kye. N'awandiika byonna bye yaloota.

² Danyeri n'ayogera nti, "Mu kwolesebwa kwange ekiro, nalaba empewo ez'omu ggulu nnya nga zisiikuula ennyanja ennene, ³ n'ensolo enkambwe nnya ez'ebika eby'enjawulo ne ziva mu nnyanja.

⁴ "Eyasooka yali mpologoma ng'erina ebiwaawaatiro eby'empungu. Awo bwe nnali nga nkyagitunuulira, ebiwaawaatiro byayo ne bigikuunyuukako, n'esitulibwa, n'eyimirira ku magulu abiri ng'omuntu, n'eweebwa omutima ogw'omuntu.

⁵ "Ate ne ndaba ensolo enkambwe eyookubiri, eyali ng'eddubu. N'esitulibwa ku luuyi olumu era yalina embiriizi ssatu mu kamwa kaayo, n'eragirwa nti, 'Situka olye ennyama nnyingi.'

⁶ "Oluvannyuma ne ndaba ensolo enkambwe endala eyali ng'engo, ng'erina ebiwaawaatiro bina eby'ennyonyi, ng'erina n'emitwe ena, n'eweebwa n'obuyinza okufuga.

⁷ "N'oluvannyuma mu kwolesebwa kwange ekiro, ne ndaba ensolo enkambwe eyokuna, nga ya ntiisa, nga ya buyinza era nga ya maanyi mangi nnyo. Yalina amannyo amanene ag'ekyuma, n'erya n'ebetenta, n'erinnyirira ebyasigalawo. Yali yanjawulo ku nsolo enkambwe endala, ng'erina n'amayembe kkumi.

⁸ "Awo bwe nnali nga nkyalowooza ku mayembe, ne walabika mu maaso gange ejjembe eddala, ettono, eryava mu ago; n'amayembe asatu ku ago ag'olubereberye ne gasimbulirwa ddala. Ejjembe eryo

lyalina amaaso ng'ag'omuntu, n'akamwa
akaayogeranga eby'okwegulumiza.

⁹ “Era nga nkyali awo ne ndaba,
“entebe ez'obwakabaka nga ziteekeddawo,
n'Owedda n'Edda n'atuula ku ntebe ye
ey'obwakabaka.

Ebyambalo bye byali byeru ng'omuzira,
n'enviiri ez'oku mutwe gwe nga njeru
ng'ebyoya by'endiga.

Entebe ye ey'obwakabaka yali eyakaayakana
ng'ennimi z'omuliro,
ne namuziga zaayo nga zaaka omuliro.

¹⁰ Omugga gw'omuliro nga gukulukuta,
nga gukulukutira awo mu maaso ge.

Abantu nkumi na nkumi baamuweerezanga,
n'emitwalo n'emitwalo baayimiranga mu
maaso ge.

Okuwozesa emisango ne kutandika,
ebitabo ne bibikkulwa.

¹¹ “Awo ne neyongera okwetegereza ebigambo
eby'okwegulumiza, ejjembe lye byayogeranga.
Ne ntunula okutuusa ensolo enkambwe bwe
yafumitibwa n'ettibwa, n'esuulibwa mu muliro,
n'ezikirizibwa. ¹² Ensolo enkambwe endala zo
zaggibwako obuyinza bwazo, kyokka ennaku
zaazo ne zongerwako.

¹³ “Mu kwolesebwa okwo ekiro ne ndaba, laba,
omuntu eyafaanana ng'omwana w'omuntu,
ng'ajja n'ebire eby'omu ggulu. N'ajja okumpi
n'Owedda n'Edda, n'asembezewa mu maaso
ge. ¹⁴ N'aweewa obuyinza, n'ekitiibwa,
n'obwakabaka n'amaanyi agava waggulu;
abantu bonna, n'amawanga gonna, n'abantu

ab'ennimi zonna ne bamusinzanga. Okufuga kwe kwa mirembe na mirembe, tekuliggwaawo, n'obwakabaka bwe tebulizikirizibwa.

Amakulu g'Ekirooto

¹⁵ “Nze Danyeri ne ntawaanyizibwa mu mutima, n'okwolesebwa kwe nafuna ne kunneer-aliikiriza. ¹⁶ Ne nsemberera omu ku baali bayimiridde awo ne mubuuza amakulu g'ebyo byonna.

“N'antegeeza amakulu g'ebintu ebyo, n'anjamba nti, ¹⁷ 'Ensolo enkambwe ezo ennya, be bakabaka abana abalisibuka mu nsi. ¹⁸ Naye abatukuvu ab'Oyo Ali Waggulu Ennyo baliweebwa obwakabaka, era buliba bwabwe emirembe n'emirembe, weewaawo okutuusa emirembe gyonna.’

¹⁹ “Awo ne njagala okumanya ensolo enkambwe eyokuna ky'etegeeza, etaafaanana ng'endala zonna, eyali ey'entiisa ennyo, amannyo gaayo nga ga kyuma, n'enjala zaayo nga za kikomo, eyabetenta, n'emenyaamenya era n'erinnyirira ezaasigalawo. ²⁰ Ate ne njagala n'okumanya ku by'amayembe ekkumi agaali ku mutwe gwayo, ne ku by'ejjembe liri eddala eryasibuka wakati mu go, asatu ne galivuunamira, ejjembe eryo lye lyalina amaaso n'akamwa akayogeranga eby'okwegulumiza, era mu buyinza nga lirabika okusinga ganne gaalyo. ²¹ Awo bwe nnali nkyatunula, ejjembe eryo ne lirwana n'abatukuvu ne lyagala okubawangula, ²² okutuusa ow'Edda n'Edda bwe yajja n'asala omusango, abatukuvu b'Oyo Ali Waggulu Ennyo

ne bagusinga, era n'ekiseera ne kituuka ne baweebwa obwakabaka.

²³ “N’annyinnyonnyola nti, ‘Ensolo enkambwe eyokuna bwe bwakabaka obwokuna obulirabika ku nsi, era tebulifaanana ng’obwakabaka obulala; era bulirya ensi yonna, ne bugirinnyirira ne bugibetentabetenta.

²⁴ Amayembe ekkumi, be bakabaka ekkumi abaliva mu bwakabaka obwo, era walirabikawo n’omulala oluvannyuma lw’abo, atalifaanana ng’aboolubereberye. Aliwangula bakabaka basatu.

²⁵ Alyogera ebigambo ebibi ku Oyo Ali Waggulu Ennyo, era aligezaako okukyusakyusa ebiseera ebyateekebwawo n’amateeka agassibwawo. Era abatukuvu baliweebwayo mu mukono gwe okufugibwa okumala emyaka esatu n’ekitundu.

²⁶ “Kyokka oluvannyuma omusango gulisalibwa, n’obuyinza bwe ne bu-muggyibwako, ne buzikirizibwa ddala.

²⁷ N’oluvannyuma ekitiibwa, n’obuyinza n’obukulu obw’obwakabaka obuli wansi w’eggulu, buliweebwa abatukuvu b’Oyo Ali Waggulu Ennyo. Obwakabaka bwe bulibeerawo emirembe gyonna, n’amatwale amalala gonna galimugondera ne gamuweereza.’

²⁸ “Ebigambo ebyo wano we bikoma. Naye nze Danyeri natawaanyizibwa nnyo mu mutima, n’amaaso gange ne gammyuka, naye ensonga ezo ne nzeekuuma.”

Okwolesebwa kwa Danyeri okw'Endiga Ennume n'Embuzi Ennume

¹ Mu mwaka ogwokusatu mu mirembe gya Kabaka Berusazza, nze Danyeri ne nfuna okwolesebwa oluvannyuma olwa kuli okwasooka. ² Mu kwolesebwa okwo ne ndaba nga ndi mu kibuga ekikulu Susani mu ssaza Eramu, nga ndi ku mabbali g'omugga Ulaayi. ³ Ne nnyimusa amaaso gange ne ndaba, laba, endiga ennume eyalina amayembe abiri, n'amayembe ago gombi nga mawanvu naye erimu nga lisinga linnaalyo obuwanvu, ate nga lyo lyakula luvannyuma. ⁴ Ne ndaba endiga ennume ng'etomera edda ku luuyi olw'ebugwanjuba n'eri obukiikakkono, ne ku luuyi olw'obukiikaddyo. Ne wataba nsolo nkambwe n'emu egisinza amaanyi, ate nga mpaawo ayinza kuwona maanyi gaayo. N'ekola nga bwe yayagala era ne yeefuula ya kitalo.

⁵ Awo bwe nnali nkyalowooza ku ebyo, amangwago ne walabika embuzi ennume eyalina ejjembe eddene mu kyenye ng'eva ebugwanjuba, n'esala okuva ku luuyi olumu olw'ensi, okulaga ku luuyi olulala nga terinnye ku ttaka. ⁶ N'erumba n'obusungu bungi endiga ennume eyalina amayembe abiri, gye nalaba ng'eyimiridde ku mabbali g'omugga. ⁷ Ne ngiraba ng'esemberera endiga eyo ennume, mu busungu obungi n'egitomera era n'emenya amayembe gaayo gombi; endiga ennume n'eggwaamu amaanyi n'eteyinza kwetaasa, embuzi ennume n'egikoona n'egwa wansi n'egirinnyirira, ne wataba n'omu eyayinza

okuwonya endiga ennume eyo mu maanyi g'embuzi ennume. ⁸ Embuzi ennume ne yeegulumiza nnyo, naye mu maanyi gaayo amangi, ejjembe lyayo eddene ne limenyeka, we lyali amayembe ana agalabika obulungi ne gamerawo nga gadda eri embuyaga ennya ez'omu ggulu.

⁹ Mu ago ne muva ejjembe eddala ettono, ne likula mu maanyi mangi okwolekera obukikaddyo, n'ebuvanjuba n'eri ensi ey'ekitalo ennungi. ¹⁰ Ne likula ne lituuka eri eggye ery'omu ggulu, ne lisuula abamu ku b'eggye n'emmunyeenye ezimu wansi ku nsi, ne libirinnyirira. ¹¹ Ne lyegulumiza okwenkanankana omukulu w'eggye, ne limuggyako ekiweebwayo ekyokebwa, n'ekifo eky'awatukuvu ne lyonoonawo. ¹² Olw'obujeemu eggye awamu n'ekiweebwayo ekyokebwa ekya buli lunaku ne biriweebwa. Amazima ne gasuulibwa wansi, ne buli kye lyakolanga ne kiba kya mukisa.

¹³ Ne mpulira omutukuvu ng'ayogera, n'omutukuvu omulala n'agamba oyo eyayogera nti, "Okwolesebwa okwogera ku kiweebwayo ekyokebwa ekya buli lunaku, ne ku bujeemu okuleeta okwonoona okungi, ne ku kuwaayo okwa watukuvu, ne ku batukuvu abalinnyirirwa, kulituukirira ddi era ebyo byonna birikoma ddi?"

¹⁴ N'anṅamba nti, "Okutuusa ng'ennaku enkumi bbiri mu bisatu ziyiseowo."

Amakulu g'Okwolesebwa

15 Awo nze Danyeri bwe namala okufuna okwolesebwa okwo nga nkyagezaako okutegeera amakulu gaakwo, laba ne wayimirira mu maaso gange ekifaananyi ng'eky'omusajja. 16 Ne mpulira eddoozi ly'omusajja emitala w'omugga Ulaayi, eryakoowoola, ne lyogera nti, "Gabulyeri, tegeeza omusajja oyo amakulu g'okwolesebwa okwo."

17 Awo n'asembera okumpi ne we nnali nnyimiridde, ne ntya, ne neeyala wansi. Naye n'anjamba nti, "Tegeera, ggwe omwana w'omuntu, ng'okwolesebwa, kwogera ku biro eby'enkomerero."

18 Awo bwe yali akyayogera nange, ne nkwa-ibwa otulo otungi ennyo, ng'amaaso gange nga ngavuunise ku ttaka, ye n'ankwatako n'angolokosa.

19 N'ayogera nti, "Laba, ndikumanyisa ebiribaawo mu biro eby'enkomerero eby'okubonaabona, kubanga okwolesebwa kwogera ku kiseera ekyalondebwa eky'enkomerero. 20 Endiga ennume gye walaba ey'amayembe abiri, be bakabaka ab'Obumeedi, n'Obuperusi. 21 N'embuzi ennume endaawo ye kabaka w'e Buyonaani, n'ejjembe eddene eriri mu kyenya kyayo ye kabaka ow'olubereberye. 22 N'amayembe ana agadda mu kifo kyalyo nga limenyese, bwe bwakabaka obuna obuliva mu ggwanga lye, naye tebuliba na buyinza bwe bumu ng'obubwe.

23 "Mu biro eby'enkomerero eby'okufuga kwabwe, abajeemu nga batandise okusobya ennyo, kabaka omuzira ate omukambwe, ng'alina

obukoddyo bungi alivaayo. ²⁴ Aliba n'amaanyi mangi, naye si lwa buyinza bwe ye, era alireeta entiisa nnene, era aliba wa mukisa mu buli ky'akola. Alizikiriza abantu ab'amaanyi n'abantu abatukuvu. ²⁵ Aliba mulimba nnyo, n'aleetera obulimba okweyongera, era alyegulumiza nnyo. Aligwiriza abantu bangi n'abazikiriza, era n'alumba n'Omukulu w'abalangira. Wabula naye alizikirizibwa so si n'amaanyi ag'obuntu.

²⁶ “Okwolesebwa okukwata ku biro eby'oku makya ne ku by'akawungeezi, kwe wafuna kwa mazima, naye sirikira okwolesebwa okwo, kubanga kwogera ku biro ebigenda okujja.”

²⁷ Nze Danyeri ne mpulira nga nkooye nnyo era ne ndwala okumala ennaku. N'oluvannyuma nga nzisuuse ne nzira ku mirimu gya kabaka, kyokka okwolesebwa okwo ne kuntawanya nnyo mu mutima, ate nga sitegeera makulu gaakwo.

9

Okusaba kwa Danyeri

¹ Mu mwaka ogw'olubereberye ogwa Daliyo mutabani wa Akaswero Omumeedi, gwe yaliiramu obwakabaka bwa Bakaludaaya, ² mu mwaka ogwo ogw'olubereberye, nze Danyeri ne ntegeera amakulu ag'ebyawandiikibwa, ng'ekigambo kya MUKAMA bwe kiri kye yawa Yeremiya nnabbi, ng'okubonaabona kwa Yerusalemi kulitwala emyaka nsanvu. ³ Awo ne nkyukira Mukama Katonda ne nnoonya

okubeerwa okuva gyali nga nsaba era nga neegayirira, nga nsiiba era nga nyambadde ebibukutu nga neesiize evvu.

⁴ Ne nsaba MUKAMA Katonda wange ne mwat-ulira nti,

“Ayi Mukama omukulu era ow’entiisa, aku-uma endagaano ye so n’okwagala kwo tekujjulukuka eri abo bonna abakwagala era abagondera ebiragiyo byo, ⁵ twonoonye era tusobezza, tukoze eby’ekyejo n’eby’obujeemu, era ⁶ tetwawuliriza baddu bo bannabbi, abaayogeranga mu linnya lyo eri bakabaka baffe, n’eri abalangira baffe, n’eri bajjajaffe, n’eri abantu bonna ab’omu nsi.

⁷ “MUKAMA oli mutukuvu, naye olunaku lwa leero tuswadde, abantu ba Yuda, n’abatuuze ba Yerusalemi, ne Isirayiri yenna, abali okumpi n’abali ewala mu nsi zonna gye wabawanjanganusiriza olw’obutaba beesigwa gy’oli. ⁸ Ayi MUKAMA, ffe ne bakabaka baffe, n’abalangira baffe, ne bajjajaffe tuswadde kubanga twonoonye. ⁹ MUKAMA Katonda waffe ajjudde okusaasira n’okusonyiwa, newaakubadde nga tumujeemedde, ¹⁰ ne tutawuliriza ddooboozi lya MUKAMA Katonda waffe, newaakubadde okukuuma amateeka ge, ge yatuwa ng’ayita mu baddu be bannabbi.

¹¹ Isirayiri yenna bamenye amateeka go ne bakuvaako, era bakujeemedde.

“Noolwekyo ebikolimo n’ebirayiro ebyawandiikibwa mu mateeka ga Musa omuddu wa MUKAMA kyebivudde bitutuukako kubanga twayonoona mu

maaso go. ¹² Otuukirizza ebigambo bye watwogerako, n’eri abakulembeze baffe, bw’otuleeseeko akabi akanene; era wansi w’eggulu tewabangawo kintu kinene bwe kityo ekyakolebwa, ng’ekyo ekituuse ku Yerusaalemi. ¹³ Nga bwe kyawandiikibwa mu mateeka ga Musa, bwe bityo ebisobyo byonna bwe byatutuukako, naye ate nga tetunneegayirira kisa kya MUKAMA Katonda waffe, okulekayo ebikolwa byaffe ebitali bya butuukirivu tusseeyo omwoyo okugoberera amazima. ¹⁴ MUKAMA kyeyava talwa kutuleetako buzibu obwo, kubanga MUKAMA Katonda waffe mutuukirivu mu buli ky’akola, naye tetugondede ddoobozi lye.

¹⁵ “Ggwe, Ayi MUKAMA Katonda waffe eyaggya abantu bo mu nsi ey’e Misiri n’omukono gwo ogw’amaanyi ne weekolera erinnya, eryayatiikirira ne leero, twayonoona ne tukola ebitali bya butuukirivu. ¹⁶ Ayi Mukama, ng’obutuukirivu bwo bwonna bwe buli, obusungu bwo n’ekiruyi kyo obiggye ku kibuga kyo Yerusaalemi, olusozi lwo olutukuvu, kubanga olw’ebibi byaffe n’ebikolwa byaffe ebitali bya butuukirivu ebya bajjajaffe, tufuuse eky’okusekererwa eri abatwetoolodde bonna.

¹⁷ “Kaakano, Ayi Katonda waffe, owulire okusaba n’okwegayirira kw’omuuddu wo, olw’okusaasira kwo Ayi Mukama otunule eri ekifo kyo ekitukuvu. ¹⁸ Ayi Katonda wange, otege okutu kwo owulirize, otunuulire okuzika kw’ekibuga ekyatumibwa erinnya

lyo, kubanga tetuleeta byetaago byaffe eri ggwe olw'obutuukirivu bwaffe, wabula olw'okusaasira kwo okungi. ¹⁹ Ayi Mukama otuwulire! Ayi Mukama, otusonyiwe! Ayi Mukama otuwulire era obeeko ne ky'okolawo! Olw'okusaasira kwo, Ayi Katonda wange oleme okulwa, kubanga ekibuga kyo n'abantu bo n'eggwanga lyo bayitibwa Erinnya lyo."

Amakulu ga Wiiki Omusanvu

²⁰ Awo bwe nnali nga njogera era nga nsaba, nga njatula ebibi byange n'ebibi by'abantu bange Isirayiri, nga neegayirira MUKAMA Katonda wange ku lw'olusozi lwe olutukuvu, ²¹ awo mu kiseera ekyo nga nkyasaba, omusajja Gabulyeri, gwe nalaba mu kwolesebwa okwasooka, n'ajja gye ndi mu mbuyaga ey'amaanyi mu kiseera ekya ssaddaaka ey'akawungeezi. ²² N'anjamba nti, "Danyeri, kaakano nzize okukuwa amagezi n'okutegeera. ²³ Amangu nga waakatandika okusaba, okwegayirira kwo kwaddibwamu era nzize okukutegeeza, kubanga oli mwagalwa nnyo. Noolwekyo ssaayo omwoyo eri ekigambo kino, otegeere bye wayolesebwa.

²⁴ "Wiiki nsavu ze ziweereddwa abantu bo n'ekibuga kyo ekitukuvu okukomya ebikolwa byabwe ebibi, n'okuleka ebibi, n'okutangiririrwa olw'ebikolwa ebitali bya butuukirivu, n'okuleeta obutuukirivu obutaliggwaawo, n'okukakasa ebyo ebyayolesebwa n'ebyo ebyalangibwa, n'okufuka amafuta ku asinga obutukuvu.

²⁵ “Manya era tegeera ng’okuva ne kaakano ekiragiro nga bwe kiweereddwa ku kuzibwawo kwa Yerusaalemi n’okutuusa ku kujja okw’omufuzi oyo eyafukibwako amafuta, waliba ebbanga lya wiiki musanvu. N’oluvannyuma kirizimbibwa mu wiiki nkaaga mu bbiri ne kiteekebwamu enguudo n’olusalosaloo, newaakubadde nga biriba biro bya kutegana. ²⁶ N’oluvannyuma lwa wiiki enkaaga mu ebbiri, eyafukibwako amafuta alisalibwako, era taliba na kintu. Abantu ab’omufuzi balijja ne bazikiriza ekibuga n’awatukuvu, n’enkomerero ye erijja ng’amataba, n’entalo era n’okuzika okwalagirwa biryeyongera okutuusa ku nkomerero. ²⁷ Alikola endagaano enywevu n’abantu bangi okumala wiiki emu, naye wakati wa wiiki eyo aliggyawo emikolo gya ssaddaaka n’ebiweebwayo. Ne ku kiwaawaatiro eky’ebyemizizo kulijjirako oyo aleeta okubonaabona, okutuusa ekiseera eky’enkomerero ekyalagirwa nga kituukiridde ku ye.”

10

Danyeri Alaba Malayika mu Kwolesebwa

¹ Mu mwaka ogwokusatu ogw’obufuzi bwa Kuulo kabaka w’e Buperusi, Danyeri eyayitibwanga Berutesazza n’afuna okwolesebwa okulala. Ekigambo kye yafuna kyali kya mazima nga kyogera ku lutalo olw’amaanyi. N’ategeera obubaka obwamuweebwa mu kwolesebwa okwo.

² Mu biro ebyo, nze Danyeri ne mmala wiiki ssatu nga nkungubaga. ³ Saalya ku mmere ennungi, newaakubadde ennyama wadde okunywa ku wayini; era ne nsiwuukira ddala okumala wiiki ssatu.

⁴ Ku lunaku olw'amakumi abiri mu ennya olw'omwezi ogw'olubereberye nga nyimiridde ku mabbali g'omugga omunene Tigiriisi, ⁵ ne nnyimusa amaaso gange, ne ntunula waggulu, ne ndaba omusajja ayambadde linena, nga yeesibye olukoba olwa zaabu ennongooseemu mu kiwato. ⁶ Omubiri gwe gwali gumasamasa ng'ejjinja erya berulo, n'ekyenyi kye nga kiri ng'okumyansa okw'eggulu, n'amaaso ge nga gali ng'ettabaaza ez'omuliro, n'emikono gye n'amagulu ge nga biri ng'ebbola ly'ekikomo ekizigule, n'eddoozi lye ng'oluyooogaano olw'ekibiina ekinene.

⁷ Nze Danyeri nzekka, nze nalaba okwolesebwa okwo, abasajja be nnali nabo tebaakulaba, wabula bajjula entiisa, ne badduka ne beekweka. ⁸ Ne nsigala nzekka, nga neewunya okwolesebwa okunene okwo; ne nzigwamu amaanyi; amaaso gange ne gayongobera, ne mba, nga seesobola. ⁹ Awo ne mpulira ng'ayogera, era bwe nnali nga nkyamuwuliriza, ne neebaka otulo tungi nnyo, amaaso gange nga gatunudde wansi ku ttaka.

¹⁰ Ne wabaawo omukono ogunkwatako, emikono gyange n'amaviivi gange ne bitanula okujugumira. ¹¹ N'anjamba nti, "Danyeri, ggwe omusajja omwagalwa ennyo, tegeera era osseeyo omwoyo ku bigambo bye njogera naawe, era

yimuka oyimirire kubanga ntumiddwa gy'oli." Awo bwe yayogera ebigambo ebyo gye ndi ne nnyimirira nga nkankana.

¹² N'alyoka anjamba nti, "Totya Danyeri, kubanga okuva ku lunaku olwasooka lwe wamalirira okutegeera ne weetoowaza mu maaso ga Katonda wo, ebigambo byo byawulirwa, era nzize olw'ebigambo byo. ¹³ Namala enaku amakumi abiri mu lumu nga nkyalwana n'omulangira w'e Buperusi, naye Mikayiri omu ku balangira abakulu n'ajja n'annyamba, kubanga kabaka w'e Buperusi yali ankwatidde eyo. ¹⁴ Kaakano nzize okukunyonnyola ebigenda okutuuka ku bantu bo mu biro eby'omu maaso; kubanga bye wayolesebwa byogera ku biro ebigenda okujja."

¹⁵ Awo bwe yali ng'akyambuulira ebyo, ne nkutama, ne ntunuzu amaaso gange wansi, ne nsirika. ¹⁶ Awo ne wajja eyafaanana ng'omuntu n'akoma ku mimwa gyange, ne ntanula okwogera. Ne njamba eyali annyimiridde mu maaso nti, "Mukama wange nzijjudde obuyinike, era n'amaanyi sirina olw'ebyo bye njolesebbwa. ¹⁷ Nnyinza ntya nze omuddu wo okwogera naawe ggwe mukama wange? Amaanyi gampweddemu, sikyayinza na kussa bulungi mukka."

¹⁸ Nate eyafaanana ng'omuntu n'ankomako n'anzizaamu amaanyi. ¹⁹ N'anjamba nti, "Ggwe omwagalwa ennyo, totya. Emirembe gibeere gy'oli, guma omwoyo era beera n'obuvumu."

Awo bwe yayogera nange, ne nziramu amaanyi, ne njogera nti, "Yogera mukama wange, kubanga onzizizzaamu amaanyi."

²⁰ N'alyoka ayogera nti, "Ekindeese gy'oli okimanyi? Mu bbanga eritali ly'ewala, nzija kuddayo okulwanyisa omulangira ow'e Buperusi, era bwe ndimuwangula, omulangira ow'e Buyonaani alijja. ²¹ Naye okusooka byonna, ka nkutegeeze ebyawandiikibwa ebiri mu kitabo eky'amazima: Tewali n'omu ambeera okuggyako Mikayiri, omulangira wammwe abakuuma.

11

¹ Mu mwaka ogw'olubereberye ogw'obufuzi bwa Daliyo Omumeedi, nayimirira okumugumya era n'okumunyweza.

Bakabaka ab'omu Bukiikaddyo, n'ab'omu Bukiikakkono

² "Kaakano nnaakutegeeza eby'amazima: Bakabaka basatu abalala balifuga mu Buperusi, n'owookuna aliba mugagga nnyo okusinga bali bonna; era bw'alimala okwenyweza olw'obugagga bwe, alikubiriza bonna okujeemera obwakabaka obwa Buyonaani. ³ N'oluvannyuma walirabika kabaka ow'amaanyi, alifuga n'obuyinza bungi n'akola nga bw'ayagala. ⁴ N'oluvannyuma obwakabaka bwe bulisasika ne bugabanyizibwa eri embuyaga ennya ez'omu ggulu. Ezzadde lye teriribugabana, era n'obwakabaka obwo tebuliba na buyinza bwe yalina kubanga obwakabaka bwe bulisigulwa ne buweebwa abalala.

⁵ “Kabaka ow’obukiikaddyo aliba w’amaanyi, naye omu ku bakungu be aliba w’amaanyi okumusinga era alifuga obwakabaka bwe n’amaanyi mangi. ⁶ Bwe waliyitawo emyaka, balyegatta wamu n’omuwala wa kabaka ow’obukiikaddyo, aligenda eri kabaka ow’obukiikakkono okumwegattako, naye talisigaza buyinza bwe so ne kabaka newaakubadde ezzadde lye tebaliwangaala. Mu biro ebyo aliweebwayo ye n’abo baayita nabo mu lubiri, awamu ne kitaawe, era n’oyo eyamuwagira.

⁷ “Ow’omu lulyo lwe, yaalitwala ekifo kye; alirumba eggye lya kabaka ow’obukiikakkono n’ayingira mu lubiri lwe, era alibalwanyisa n’abawangula. ⁸ Aliddira bakatonda baabwe n’ebifaananyi byabwe ebisaanuuse n’ebintu byabwe eby’omuwendu ebya ffeeza n’ebya zaabu n’abitwala e Misiri, era alimala ebbanga nga tazzeeyo kulumba kabaka w’obukiikakkono. ⁹ Kabaka w’obukiikakkono alirumba amatwale ga kabaka w’obukiikaddyo naye oluvannyuma aliwalirizibwa okuddayo mu nsi ye. ¹⁰ Batabani be balyeteekateeka ne bakunjaanya eggye eddene era balisaanyaawo ensi eyo ng’amazzi aganjaala n’amaanyi, era balituuka ku lubiri lwe.

¹¹ “Mu busungu obungi, kabaka w’obukiikaddyo alirumba kabaka w’obukiikakkono ow’eggye eddene, n’amuwangula. ¹² Kabaka w’obukiikaddyo bw’alimala okuwangula eggye eryo eddene, n’aliwamba, alyegulumiza n’atta bangi ku bo, naye taliwangaala. ¹³ Bwe waliyitawo ebbanga kabaka w’obukiikakkono alikunjaanya n’afuna

eggye eddene okusinga ery'olubereberye, n'oluvannyuma lw'emyaka emingi, alirumba n'eggye lye ng'alina ebyokulwanyisa ebiwera.

¹⁴ “Mu biro ebyo bangi balijeemera kabaka w'obukiikaddyo; era n'abasajja ab'effujjo ab'omu ggwanga lyo balitandika okujeema, naye baliremwa, ebigambo bye wayolesebwa bituukirire.

¹⁵ Awo kabaka w'obukiikakkono alijja n'akola ebifunvu era aliwamba ekibuga ekiriko bbugwe. Eggye ery'omu bukiikaddyo teririsobola kumulwanyisa, newaakubadde abaserikale baabwe abatendeke abakugu ennyo okumusobola.

¹⁶ Oyo alibalumba, alikola nga bw'ayagala so tewaliba n'omu alimuziyiza; era alyenyweza mu nsi ennungi, yonna n'ebeera mu buyinza bwe.

¹⁷ Alijja n'ekitiibwa eky'obwakabaka bwe kyonna ng'amaliridde okukola endagaano ne kabaka w'obukiikaddyo. Alimuwa muwala we okumufumbirwa awambe obwakabaka, naye enteekateeka ye terituukirira newaakubadde okumuyamba.

¹⁸ N'oluvannyuma alikyuka n'alumba ensi ey'oku mabbali g'ennyanja n'agiwamba; naye walibaawo omuduumizi alikomya okujooga kwe, n'amwesasuza.

¹⁹ Oluvannyuma lw'ebyo alikyuka okwagala okuddayo mu mbiri ez'omu nsi ye, naye alyesittalira mu kkubo n'agwa, n'ataddayo kulabika.

²⁰ “Alimusikira, aliweereza omusooloza w'omusolo alituukiriza eby'obwakabaka, naye mu nnaku ntono alizikirizibwa, si mu lutalo newaakubadde mu busungu.

²¹ “Alidda mu kifo ky'oyo, aliba musajja

mubi nnyo naye nga taweereddwa buyinza buva eri kabaka. Alirumba obwakabaka abantu nga batudde ntende, n'abuwamba ng'akozesa enkwe. ²² Oluvannyuma lw'ebyo eggye ery'amaanyi liriwangulwa ne lizikirizibwa mu maaso ge; n'omulangira ow'endagaano naye alizikirizibwa. ²³ Awo bw'alimala okukola endagaano naye, alibee fuulira, n'aba w'amaanyi ng'ayambibwako abantu batono. ²⁴ Mu biro eby'emirembe, alirumba amasaza amagagga, nga tebamwetegekede, n'akola bajjajjaabe bye bataakolanga newaakubadde bajjajja ba bajjajjaabe. Aligabula abagoberezi be, ebinyage n'obugagga, ne yeekobaana okuwamba embiri, naye ekyo kimala akaseera katonu.

²⁵ "Alikuŋŋaanya eggye ddene mu maanyi ge n'obuvumu bwe n'alumba kabaka w'obukiikaddyo. Kabaka w'obukiikaddyo alyerwanako n'eggye eddene era ery'amaanyi ennyo; naye talimuyinza olw'enkwe ze baamusalira. ²⁶ N'abo abanaagabana ku bugagga bwa kabaka baligezaako okumuzikiriza, era eggye lye lirisaanawo, bangi ku bo ne bafiira mu lutalo. ²⁷ Bakabaka bombi abaamalirira okukola eby'ekyejo mu mitima gyabwe, balituula ku mmeeza emu, ne bakuusagana naye tewalibaawo kya mazima kiteesebwa kubanga enkomerero erituuka mu biro ebyalagirwa. ²⁸ Kabaka w'obukiikakkono aliddayo mu nsi ye n'obugagga bungi, n'omutima gwe gulikyawa endagaano entukuvu. Era alikola kye yateekateeka mu mutima gwe n'oluvannyuma n'addayo mu nsi ye.

²⁹ “Mu bbanga eryagerebwa, alirumba obukiikaddyo nate, naye ku luno tekiriba nga bwe kyali mu biro eby’olubereberye. ³⁰ Emmeeri ez’e Kittimu zirimulwanyisa era aliggwaamu amaanyi, n’oluvannyuma alikyuka okuddayo n’asunguwalira endagaano entukuvu. Bw’aliddayo alikolagana n’abo abakyawa endagaano entukuvu.

³¹ “Amaggye ge galigolokoka okugwagwawaza awatukuvu wa yeekaalu era aliggyawo ekiweebwayo ekyokebwa ekya buli lunaku. N’oluvannyuma balissaawo eby’emizizo ebireeta ennaku n’okubonaabona.

³² Alisendasenda abo abaajeemera endagaano, naye abantu abamanyi Katonda waabwe baliyimirira ne bamuwakanya n’amaanyi.

³³ “Ab’amagezi baliwabula bangi, newaakubadde nga balittibwa, n’abalala ne bookebwa omuliro, n’abalala ne bawambibwa, n’abalala ne banyagibwa okumala akaseera katono. ³⁴ Bwe baligwa baliyambibwako akatono era bangi abatali ba mazima balibasendasenda ne babeegattako. ³⁵ Abamu ku b’amagezi balyesittala, balyoke balongoosebwe, batukuzibwe, baleme kuba na bbala mu kiseera eky’enkomerero, kubanga ebiro ebyo byategekebwa era birituukirira.

Kabaka Eyeegulumiza

³⁶ “Kabaka alikola nga bw’ayagala. Alyenyumiriza ne yeegulumiza okusinga katonda yenna, era alyogera ebitawulikikangako ku Katonda wa bakatonda. Aliba mugagga

okutuusa ebiro eby'obusungu lwe birituukirira, kubanga ekyasalibwawo kiteekwa okutuukirira.

³⁷ Talissa kitiibwa mu bakatonda ba jjajjaabe newaakubadde oyo abakazi gwe beegomba, so talissa kitiibwa mu katonda yenna, naye alyegulumiza okusinga bonna. ³⁸ Mu kifo ky'abo, alissa ekitiibwa mu katonda w'embiri, katonda ataamanyibwa bajajjaabe gwalitonera zaabu ne ffeeza, n'amayinja ag'omuwendo n'ebirabo eby'omuwendo omungi. ³⁹ Alirumba embiri ez'amaanyi ennyo ng'ayambibwako katonda omugwira, era abo abalissa ekimu naye, alibawa ekitiibwa kinene, n'abawa n'okufuga abantu bangi, n'ensi n'agigabanyaamu olw'amagoba.

⁴⁰ "Mu biro eby'enkomerero kabaka w'obukiikaddyo alimulumba, naye kabaka w'obukiikakkono alifubutuka n'ajja okumusisinkana ng'alina amagaali n'abeebagala embalaasi, n'emmeeri nnyingi, era alirumba ensi nnyingi n'aziyitamu ng'embuyaga.

⁴¹ Alirumba Ensi Ennungi n'awamba n'amawanga mangi, naye Edomu ne Mowaabu n'abakulembeze ba Amoni balimuwona.

⁴² Okufuga kwe kulyeyongera mu mawanga mangi, ne Misiri nga mw'omutwalidde.

⁴³ Alifuga amawanika aga zaabu ne ffeeza, n'eby'obugagga byonna ebya Misiri, n'afuula Abalibiya n'Abaesiyopiya okuba abaddu be.

⁴⁴ Naye amawulire agaliva mu buvanjuba ne mu bukiikakkono galimukanga, olwo n'alyoka agolokoka mu busungu obungi ennyo okugenda okuzikiriza n'okumalawo bangi ku bo. ⁴⁵ Alisimba eweema ze ez'olubiri wakati

w'ennyanja n'olusozi olulungi era olutukuvu;
era naye alikoma so tewaliba amuyamba.

12

Ebiseera eby'Enkomerero

¹ “Mu biro ebyo Mikayiri omulangira omukulu akuuma abantu bo aligolokoka, ne yeeyimirira abantu bo. Waliba ekiseera eky'okubonaaboneramu ekitabangawo okuva ku kutondebwa kw'amawanga. Naye mu biro ebyo, omuntu aliba awandiikiddwa mu kitabo, alirokolebwa. ² Bangi ku beebase mu nfuufu ey'ensi baligolokoka, abamu eri obulamu obutaggwaawo, n'abalala eri ensonyi n'okuswazibwa okutaggwaawo. ³ Abo abalina okutegeera balyakaayakana ng'okumasamasa kw'omu bbanga; n'abo abakyusa abangi okudda eri obutuukirivu, balyakaayakana ng'emmunyeenye emirembe n'emirembe. ⁴ Naye ggwe Danyeri, bikka era osse envumbo ku kitabo okutuusa ekiseera eky'enkomerero lwe kirituuka. Bangi balitambula eno n'eri, era n'okumanya n'amagezi kulyeyongera.”

⁵ Nze Danyeri ne ndyoka ndaba, laba babiri abalala nga bayimiridde mu maaso gange, omu ku lubalama lw'omugga olumu, n'omulala ku lubalama lw'omugga olulwolekedde. ⁶ Omu ku bo n'agamba omusajja, eyali waggulu w'amazzi g'omugga ng'ayambadde linena nti, “Kiritwala bbanga ki ebyewuunyisa ebyo byonna okutuukirira?”

⁷ Omusajja eyali waggulu w'amazzi g'omugga ng'ayambadde linena, n'ayimusa omukono gwe ogwa ddyo n'omukono gwe ogwa kkono eri eggulu, ne mmuwulira ng'alayira eri oyo abeera omulamu emirembe n'emirembe, ng'ayogera nti, "Waliyitawo ebbanga lya myaka esatu n'ekitundu. Era amaanyi g'abantu abatukuvu bwe galimalibwawo, ebintu ebyo byonna ne biryoka bituukirira."

⁸ Ne mpulira naye ne sitegeera. Kyennava mbuuzza nti, "Mukama wange, biki ebiriva mu ebyo byonna?"

⁹ N'anziramu nti, "Weetambulire makubo go, Danyeri, kubanga ebigambo bibikiddwako era n'ekitabo kissibbwako envumbo okutuusa ekiseera eky'enkomerero. ¹⁰ Bangi balitukuzibwa ne balongoosebwa obutabaako na bbala, naye abatali batuukirivu balyeyongera okukola ebibi. Ku batali batuukirivu tekuliba ategeera, naye ab'amagezi baliba n'okutegeera.

¹¹ "N'okuva mu kiseera ekya ssaddaaka eya buli lunaku ng'eggyiddwawo n'eby'emizizo ebizikiriza nga biteekeddawo, waliyitawo enaku lukumi mu bibiri mu kyenda. ¹² Alina omukisa oyo alirindirira n'atuuka ku nkomerero ey'ennaku olukumi mu bisatu mu asatu mu ttaano.

¹³ "Naye ggwe tambula makubo go okutuusa enkomerero lwe lituuka. Oliwummula, ne ku nkomerero oligolokoka n'oweebwa omugabo gwo gwe wategekerwa."

**Biblica® Bayibuli Entukuvu, Endagaano
Enkadde n'Endagaano Empya ekwatiddwa
ku katambi™**

**Ganda: Biblica® Bayibuli Entukuvu, Endagaano
Enkadde n'Endagaano Empya ekwatiddwa ku
katambi™ (Bible) of Uganda**

copyright © 2017 Biblica, Inc.

Language: Luganda

Contributor: Biblica, Inc.

This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® is a trademark registered by Biblica, Inc., and use of the Biblica® trademark requires the written permission of Biblica, Inc. Under the terms of the CC BY-SA license, you may copy and redistribute this unmodified work as long as you keep the Biblica® trademark intact. If you modify a copy or translate this work, thereby creating a derivative work, you must remove the Biblica® trademark. On the derivative work, you must indicate what changes you have made and attribute the work as follows: "The original work by Biblica, Inc. is available for free at www.biblica.com and open.bible."

Notice of copyright must appear on the title or copyright page of the work as follows:

Biblica® Open Akuapem Twi Contemporary Bible™

Copyright © 1996, 2020 by Biblica, Inc.

"Biblica" is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

You must also make your derivative work available under the same license (CC BY-SA).

If you would like to notify Biblica, Inc. regarding your translation of this work, please contact us at <https://open.bible/contact-us>.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in

any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-12-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 16 Nov 2021

b8f803ca-b3a3-5d67-9825-04daa3956553